

NIEUWE LITERATUUR VENNOOTSCHAPS-
RECHT

door Prof. Mr. C. A. Boukema

Het zal weinigen zijn ontgaan, dat het Nederlands vennootschapsrecht in de afgelopen jaren op een groot aantal punten ingrijpend is gewijzigd. Het rapport van de zgn. Commissie Verdam is de aanzet geweest voor de wet op de jaarrekening van ondernemingen (W.J.O.), de herziening van het enquêterecht, een nieuwe wet op de ondernemingsraden en een nieuwe regeling van de bestuursstructuur van de grote vennootschappen. De eerste Europese richtlijn tot coördinatie van het vennootschapsrecht heeft de stoot gegeven tot herziening van de regels betreffende de rechtsgeldigheid van door de vennootschap aangegane verbintenissen, nieuwe voorschriften nopens de publikatie van de jaarstukken en invoering van de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (B.V.). Al deze wettelijke regelingen zijn besproken in mijn artikel van januari 1971 (M.A.B. jaargang 45, nr. 1, blz. 4-22). Ook die regelingen welke bij het schrijven van dat artikel nog niet (geheel) door het parlement waren behandeld hebben zonder veel wijzigingen het staatsblad bereikt¹⁾ en zijn medio 1971 van kracht geworden. Het nieuwe artikel 42c W.v.K. treedt in werking op 29 december 1972. Iedere op 29 december 1972 bestaande NV²⁾ moet haar jaarrekeningen welke voordien zijn vastgesteld voor 29 januari 1973 ten kantore van het handelsregister deponeren, te beginnen met de jaarrekening over het boekjaar waarin 11 september 1970 viel. De jaarrekeningen van N.V.'s, B.V.'s, Coöperatieve Verenigingen die na 1 mei 1971 zijn afgesloten moeten, tenzij art. 38a WJO van toepassing is, voldoen aan de WJO. De

verplichte accountantscontrole is voor NV's voor het eerst van toepassing op de jaarrekening van het boekjaar waarin 29 dec. 1972 valt.

De hiervoor vermelde wijzigingen hebben een stroom van publikaties op gang gebracht. Het is niet mijn bedoeling een compleet overzicht te geven van alle, vaak lofwaardige, pogingen van personen en instanties om belanghebbenden en belangstellenden bij het vennootschapsgebeuren informatie te verschaffen. Ik wil slechts enige literatuur noemen welke besemd is voor degenen, die hetzij voor de praktijk, hetzij voor studie zich op de hoogte willen stellen van het vennootschapsrecht zoals dat nu geldt. Publikaties welke slechts betrekking hebben op onderdelen van het vennootschapsrecht dan wel uitsluitend op de wijzigingen daarin, laat ik buiten beschouwing.

In de eerste plaats de losbladige uitgaven op dit gebied. Genoemd kan worden de reeds lang bestaande civielrechtelijke en fiscale handleiding van *Kluwer, Deventer, „Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen”* onder redactie van Christiaan Polak en Slagter. Deze uitgave is samengesteld uit een Algemeen Deel, waarin teksten van, en commentaar op nieuwe wetsontwerpen, Europese richtlijnen, Europese N.V., fusies, wet op de jaarrekening etc., (een aantal onderdelen hiervan zijn als afzonderlijke uitgaven verschenen, zoals *Ijsselmuiden, Wet op de Jaarrekening, Deventer 1972*) een deel A waarin een, dit jaar geheel vernieuwd, commentaar op het recht op de N.V. en de B.V. van de hand van diverse auteurs en de delen B en C waarin de andere juridische organisatievormen worden behandeld, zoals de stichting, coöperatieve vereniging, vennootschap onder firma. Daarnaast is verschenen bij *Samsom, Alphen aan den Rijn: Naamloze en besloten vennootschap*; een produktie van de Nijmeegse universiteit, onder redactie van Maeyer, waarin wettekst, wetsgeschiedenis van de N.V. en de B.V., voorzien van commentaar en aangevuld met diverse andere teksten. Een afzonderlijk deel, onder redactie van Sanders, is gewijd aan de W.J.O. Van het in deze delen opgenomen commentaar tezamen met enige teksten zijn, speciaal voor studiedoeleinden ook ingenaaide exemplaren op de markt gebracht: *Maeyer, Vennootschapsrecht in beweging, Alphen aan den Rijn 1971* en *De jaarrekening nieuwe stijl, commentaar op de W.J.O., onder redactie van*

1) Zie voor een overzicht van deze wijzigingen het artikel van Van Schilfgaarde, T.V.V.S., juni 1971, no. 6.

2) Krachtens recente wetwijziging geldt deze verplichting niet als vóór 15 december '72 bij de minister van justitie een verzoek is ingediend ter verkrijging van een verklaring van geen bezwaar op de omzetting in een BV en de daarvoor benodigde statutenwijziging. De omzetting (i.c. het passeren van de notariële akte) dient dan voor 1 april 1973 te zijn voltooid; zo niet, dan dient voor 1 mei 1973 alsnog aan de verplichting te worden voldaan.

Sanders, Groeneveld en Burgert, Alphen aan den Rijn 1972.

Losbladige uitgaven hebben het voordeel, dat de gebruiker regelmatig over de wijzigingen in het vennootschapsrecht wordt geïnformeerd en daarmee de beschikking heeft over een handleiding welke steeds „up to date” is. Het is een voordeel dat sterk spreekt aangezien deze materie, gelet op de nieuwe ontwerp-richtlijnen van de Europese Commissie, de te verwachten rapporten van de commissie vennootschapsrecht en de invoering binnenkort van boek 2 van het nieuwe B.W. ook in de toekomst ingrijpende wijzigingen zal ondergaan. Anderzijds hebben deze, voor een particulier toch wel kostbare, uitgaven het nadeel nogal bewerkelijk te zijn; het regelmatig invoegen van wijzigingsbladen is tijdrovend. Iemand die zich voor studiedoeleinden wenst te verdiepen in het huidige vennootschapsrecht kan overigens terecht bij diverse handboeken.

In de eerste plaats het bekende boek van *Van der Heijden-Van der Grinten, Handboek van de Naamloze Vennootschap, Zwolle, 8e druk 1968*. Een zeer gedegen en uitvoerig commentaar dat met een in 1971 verschenen supplement de vernieuwingen in het vennootschapsrecht heeft opgenomen. De raadpleging van het handboek is er niet gemakkelijker op geworden, omdat men nu bij elk onderwerp in het supplement moet nagaan, of en in hoeverre iets is gewijzigd. Voor studiedoeleinden is het boek ook wel zeer uitgebreid; de praktijk kan er het antwoord vinden op vrijwel elke denkbare rechtsvraag.

Naast dit boek was al enige tijd op de markt *Slagter, Compendium van het vennootschapsrecht, Deventer*; een prettig leesbaar boek, dat echter inmiddels is verouderd, een 2e druk is in bewerking.

Tenslotte een drietal nieuwkomers, Het reeds hierboven genoemde boek van *Maeyer, Vennootschapsrecht in beweging, Alphen aan den Rijn 1971*. Hierin zijn diverse bijlagen opgenomen, zoals jurisprudentie, SER-fusiecode, nieuwe Europese ontwerp-richtlijnen. Door zijn wijze van behandeling (commentaar op het vennootschapsrecht en commentaar op de nieuwe wetten, hetgeen leidt tot doublures) en zijn bladspiegel verschaft dit boek toch minder informatie dan de omvang suggereert (443 blz.). Voorts een boekje *H. C. J. G. Janssen, Nieuw Ondernemingsrecht, Groningen 1971*, voor ra-

zend snelle informatie; door de uiterst beknopte tekst m.i. geen prettig studieboek. Dit laatste kan wel gezegd worden van *Van Schilfgaarde, Van de naamloze en de besloten vennootschap, Arnhem, 1972*. Het boek is bondig geschreven en geeft blijk van een interessante visie op het vennootschapsrecht. Het is zeker geen gemakkelijk leesbaar geschrift. Vooral niet-juristen zullen moeite hebben met de beschouwingen waarin de schrijver de bestaande juridische begrippen toepasbaar maakt op het veranderde ondernemingsrecht. Voor hen die er niet tegen opzien nauwkeurig te lezen en door heen en weer bladeren ook de noodzakelijke dwarsverbanden in de stof te volgen, is Van Schilfgaarde's geschrift het aangewezen studieboek.

BEHEERSING VAN DE VOORRAADINVESTERING

Geprogrammeerde cursus, samengesteld door Inbucon. Samsom N.V., Alphen a.d. Rijn, 1972, 320 pag., f 65,-.

door Prof. Dr. R. Bannink

„Als het voor u voldoende zou zijn een algemene indruk te krijgen van het onderwerp en de betekenis daarvan voor de leiding van de bedrijven, moet u zich bij voorkeur niet verdiepen in de bestudering van dit programma.

Dit programma is namelijk speciaal samengesteld voor diegenen, die dit onderwerp grondig willen beheersen, afgezien van het feit of zij al dan niet voorafgaande ervaring en kennis hebben opgedaan”.

Indien men deze doelstelling in de aanhef van de inleiding tot een geprogrammeerde cursus voorraadbeheer leest, worden de verwachtingen wel zeer hoog gespannen.

Terugziend op de grondige bestudering van deze cursus moet ik stellen dat het een goede cursus is om funktionarissen, belast met de uitvoering van voorraadbeheer, een inzicht te geven in de achtergronden van de door hen te hanteren regels. De cursus is echter te zeer gericht op enkele - overigens zeer veel voorkomende - modellen en daarbij te weinig op het zelfstandig combineren van de diverse elementen van voorraadproblemen tot een voor de eigen situatie adequaat model, dat aan de boven geciteerde doelstelling is voldaan. Doch met aanvul-

lende toelichting van een docent is dit bezwaar gemakkelijk te ondervangen.

Nog afgezien van de materiële inhoud van dit werk is de vorm van geprogrammeerde instructie een voldoende reden om allen die met het onderwijs in deze materie belast zijn tot kennisname van dit werk uit te nodigen. Mijn oordeel was daarbij dat deze vorm een efficiënte bestudering van dit onderwerp ongetwijfeld bevordert.

De inhoud van het werk is als volgt opgebouwd:

1 Algemene grondslagen van de voorraadvorming: het systeem van vaste bestelhoeveelheden (EOQ) en het systeem van vaste besteltijdstippen (EOF). Na de introductie van het begrip optimale ordergrootte (bij gegeven vraag) wordt zeer pragmatisch de onzekerheid t.a.v. de vraag vertaald in een risicomarge van een door het beleid bepaalde omvang en het begrip bestelniveau. Vervolgens wordt de variant van dit systeem met vaste bestel- c.q. reviewtijdstippen besproken.

2 De optimale ordergrootte en de daarbij relevante factoren worden nader in beschouwing genomen. De kostenbegrippen worden a.h.w. kaleidoscopisch behandeld, waarbij duidelijk op de (tijds)dimensie van deze begrippen wordt gewezen. Vervolgens worden enkele gevolgen van generalisaties besproken (meer produkten, geleidelijke aanvoer en rabatten op aankooprijzen) die in het eerste en laatste geval echter zeer pragmatisch worden afgedaan. Zo wordt voor de beoordeling van de vraag of op kortingsvoorstellen bij grotere kwanta dan de EOQ moet worden ingegaan een grafiek gepresenteerd die alleen geldt bij het model zonder tekortschietend aanbod en bij voorraadkosten van ca. 20% per jaar, zonder dat dit expliciet wordt vermeld.

3 Risicovoorraad. De onzekere factoren in het voorraadverloop worden besproken en de

kosten van buiten voorraad raken, vervolgens de begrippen schattingsfout en servicegraad. De samenhang tussen risicovoorraad en ordergrootte wordt aangestipt, maar kan door de minimale analytische ondersteuning niet worden uitgewerkt. De elementaire kennis van het hanteren van kansverdelingen wordt aangegeven.

4 Voorraadvorming. Enigszins verloren staat hier een paragraaf over de 20-80 regel en de A-B-C-indeling, die m.i. beter onder het hoofdstuk Prognose-technieken kon worden opgenomen. Dan wordt vrij uitvoerig aandacht besteed aan het systeem van verbonden voorraadvorming (base-stock system), en - in mindere mate - aan het probleem van levering uit voorraad of op bestelling.

5 Prognose-methoden. Aan de orde komen de methoden van de voortschrijdende gemiddelden, exponential smoothing (enkel en dubbel) en de Box-Jenkins methode. Het bepalen van seizoeninvloeden komt er - daarmee vergeleken - mager af: er wordt alleen uitgegaan van een multiplicatief seizoenpatroon en de dateringsverschillen tussen voortschrijdend gemiddelde en maandcijfer zijn niet genoemd.

6 Dit laatste hoofdstuk - dat de geprogrammeerde instructievorm overigens loslaat - geeft ruime aandacht aan de „aanpak” van de voorraadproblematiek in een praktische situatie. De samenhang met administratieve controle en procedures wordt gereleveerd. De noodzaak en reden van fasering bij de invoering van een nieuw systeem van voorraadbeheersing worden belicht.

Aan deze eerste druk kleven nog wat „Schönheitsfehler”. Deze zijn echter niet alleen verantwoordelijk voor mijn overtuiging dat ik iemand niet zou aanraden zonder enige begeleiding dit boek ter hand te nemen om zich in de voorraadtheorie te verdiepen. Als cursusmateriaal is het echter zeer geschikt.